

AF CAMILLA ALFTHAN ILLUSTRATION: MARIANNE ERIKSEN SCOTT-HANSEN

SMYKKER

Dronning Dagmar & Bubbers morfar

En nær glemt smykkeproducent er taget frem og støvet af af den avantgardistiske designer, Marianne Eriksen. Krucifikser og nostalgiske emaljesmykker er nemlig oppe i tiden igen – og det har resulteret i en rejse til Dronning Dagmar via Bubbers morfar.

Tegning fra Marianne Eriksen lavet specielt til MS. Den er inspireret af sangen »Ude i den dybe skov« og pyntet med smykker fra Lund Copenhagen.

Marianne Eriksen

Det er sjældent, at man falder over glemte skatkamre her i 2010. Men lige den følelse fik Marianne Eriksen, da hun ved et pludseligt indskud kontaktede Lund Copenhagen for at indlede et samarbejde – og dermed fik adgang til det hæderkronede smykkefirmas gemmer.

Små emaljefigurer i form af sommerfugle, mariehøns, firkløvere, margueriter og lyseblå forglemig-ej lå pertentligt arrangeret i forretningens megamat – et slags pariserhjul, der viser smykkerne – og som var låst væk i et mørkt pengeskab.

Figurerne var i årevis blevet solgt som børnesmykker, og måske netop derfor var de gået i glemmebogen.

»Alle kender dem, men man ved ikke rigtigt, hvor de kommer fra. Nu hvor 1950'erne og 1960'erne er oppe i tiden igen, er emaljesmykker også aktuelle. Mine børn ville måske ikke gå med dem, men det vil voksne som jeg,« siger Marianne Eriksen om de helt særlige smykker, der blev skabt af skulptøren, Volmer Bahner, der var kendt som en af Skandinaviens ledende emaljekunstnere.

Bahner døde i 1995, men hans arv lever videre i dag. Poesi er navnet på emaljesamlingen, hvorfra en fisk, en elefant og en stork foreløbig relanceres som vedhæng til charms.

»Der er ingen sammenhæng, når man kigger i hans gamle kataloger, og figurerne virker tilfældige, hvilket er ganske charmerende,« fortæller designeren, som foreløbig har skabt en dramatisk pendant til Volmer Bahners ikoniske sommerfugl.

»Emalje består af mineraler i flydende form, og det, synes jeg, er utroligt poetisk og inspirerende. De fleste bruger epoxy, da det er billigere og hurtigere. Flydende emalje er den ægte vare, som males direkte på smykket og derefter opvarmes til 800 grader. Det er lige så sart som porcelæn. Får det et for hårdt stød, risikerer man, at emaljen falder ud,« fortæller Marianne Eriksen, som, siden hun kontaktede Lund Copenhagen i begyndelsen af året, er gået i gang med et helt detektivarbejde for at optrælle historierne bag deres kunstnere.

FØRST TROEDE HUN, at emaljesmykkerne stammede fra 1960'erne, men det viste sig, at de allerede blev designet i 1930'erne. Da hun så begyndte at grave lidt mere, kom det frem, at Volmer Bahner var Bubbers morfar. Historien om, hvordan sommerfuglen bliver til, er en af Bubbers mors yndlingsfortællinger. Da hun var seks år gammel og holdt fødselsdag derhjemme, havde hendes far lavet en sterlingring med en sommerfugl, som han gav til hendes klassekammerater.

»Vi var 21 piger, og alle fik hver sin ring. I udlandet var far så anerkendt, at et amerikansk designblad engang lavede en reportage om ham, hvor de beskrev ham i meget rosende vendinger,« fortæller Nina Meyer om sin far, der oprindeligt var uddannet billedhugger.

Hjemme i familiens atelierhus på Strandvejen i Charlottenlund var nøgenmodeller derfor et dagligt syn. Men da han havde fem børn at forsørge, havde hans forældre rådet ham til at tage en uddannelse som sølvmed.

»Han var den første til at lave emaljesmykker og små filigran. Han lavede kongemærker og halsmykker med figurer over H.C. Andersens eventyr som »Kejserens Nye Klæder« og »Den Grimme Ælling«. Han fik sin storhedstid under krigen, hvor der ikke fandtes særlig mange ting at købe. Når folk endelig skulle have noget specielt, købte de hans smykker, der gik som varmt brød,« fortæller Nina Meyer om sin far, hvis kreativitet ikke stoppede dér – han lavede også et køkken med rindende vand til børneværelset og en tohjulet cykel til sin søn, endnu før han kunne gå.

»Forretningen gik strygende, og vi var de første herhjemme, som kunne bestille en Jaguar fra Eng-

Margueritten har altid været det yndet motiv blandt nordiske smykkedesignere. Hos Volmer Bahner blev det suppleret med en lang række andre figurer fra dyre og plantelivet – sommerfugle, forglem-mig-ej, storke og fisk.

land i 1947. Min mor sagde altid, at succesen ikke kunne vare ved, og jeg kan huske, hvordan mine forældre skændtes om det, da min far udvidede og byggede en fabrik på Islands Brygge. Efter krigen holdt folk op med at købe smykkerne, og vi blev pludselig meget fattige. Min far solgte Jaguaren og købte i stedet en knallert,« fortæller hun.

FAMILIEFIRMAET BLEV I 1985 solgt til Flemming Lund – en sølvbestiksmed, der samme år også overtog smykkefirmaet, Bernhard Hertz. I dag ledes det af hans enke, Helle Lund.

Og mens Volmer Bahners klassiske margueritter i dag er firmaets bedst sælgende smykke, sælger Dagmarkorset næstbedst. Lige siden Bernhard Hertz skabte det i 1860'erne, har det været i produktion herhjemme.

Det oprindelige kors blev fundet i Dronning Dagmars grav – hun var Valdemar Sejrs hustru og døde i 1212. Den første, som kopierede smykket, var Kong Frederik VII, der gav det i gave til prinsesse Alexandra, som senere blev Dronning af England.

Det var også Frederik VII, som havde sikret Hertz en karriere, da han for 300 rigsdaler købte hans svendestykke – et guldbladsarmbånd med perler, diamanter og rubiner.

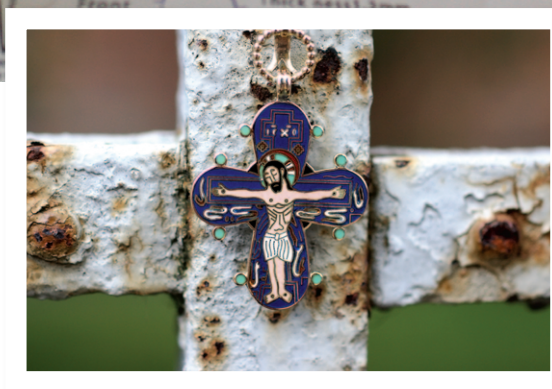
»Dagmar var en meget elsket dronning, som kom fra Bøhmen, og korset stammer oprindeligt herfra. Hun døde i en ung alder og blev et ikon, der blandt andet blev lavet en folkevisse til i 1500-tallet efter hendes død – den var på noget nær 30 vers. Korset er en af de ting, man forbinder med hende,« fortæller Marianne Eriksen om smykket, der oprindeligt var et relikviumskrin med perler, men som i Bernhard Hertz's version blev til et fladt kors i 18 karat guld med emaljemotiv.

»Emaljen er så detaljeret, at der findes meget få, som kan lave det i hånden. Da vi var i Asien, kom folk frem med luppen for at kigge nærmere på det,« fortæller Marianne Eriksen om produktionen, der for at kunne imødekomme den store efterspørgsel sker i Thailand via et engelsk firma.

Marianne Eriksen har selv skabt en sort og hvid variant af Dagmarkorset, der bliver lanceret næste år. Idéen er, at hendes designs bliver en del af Lund Copenhagens permanente kollektion.

»Der er så meget i skattekisten herinde, som man kan arbejde videre med. Charms er blevet en kæmpe stor ting, og derfor bliver det næste at relancere vedhæng i sølv og guld. Kongekronen, hjerterne – tro, håb og kærlighed. Havfruer og tøfler, som jeg kan huske fra mit barndoms Vendsyssel, og som er mere end 100-150 år gamle og en del af den danske designarv. Når tiderne er som nu, går man tilbage til de oprindelige ting, som holder. Jeg holder specielt af gamle smykker, der har en historie,« fortæller Marianne Eriksen.

HÅNDLAVEDE DESIGNS HAR altid været Marianne Eriksens omdrejningspunkt. Som den ene halvdel af designduoen Daughters of Style var hun sammen med Kristina Søndergaard med til at præge den internationale modescene efter årtusindskiftet. Duoens karakteristiske gækkebrevsklip, strimlede T-shirts og lædersmykker med nitter nåede ind i trendsættende konceptbutikker som Colette i Paris og Seven i New York, mens magasiner som Vogue, Numéro og Dazed & Confused tog tøjet med i deres modeserier.

Øverst ses en planche med Marianne Eriksens skitser til de nye Dagmar-kors, der kommer i handelen i starten af 2011.

Björk optrådte i Daughters of Style, og Gwen Stefani havde deres strimlede T-shirts på i sine musikvideoer. Jennifer Lopez's stylist ringede for at låne det.

»Vi har aldrig givet noget til nogen. Alle har altid købt tøjet i butikkerne,« fortæller Marianne Eriksen, som også fik Steven Tyler fra Aerosmith på kundelisten, efter at han havde købt danskernes ting i Los Angeles og dernæst bad dem designe scenetøjet til hans turné.

»For mig var det altid de visuelle idéer, der drev mig. Silhuetterne og selve udtrykket, og så kunne det egentlig være det samme, om en kjole var foret med silke, eller om tråden var i bomuld. Med smykker har jeg muligheden for at skabe design, som også har en symbolsk værdi.«

Marianne Eriksen designer også sine egne smykker, og i nogen tid legede hun med tanken om at designe et kors. Responsen var imidlertid tøvende blandt de firmaer, som hun kontaktede.

»Det virker lidt, som om der er en religionsforskrækkelse. Folk er bange for at vække anstød. Man kan fejre jul, men man må ikke sige, hvorfor man gør det. I dag ser folk på korset med nye øjne. De har måske fået det i dåbsgave eller til konfirmationen, og pludselig bliver det aktuelt igen. Det har en affektionsværdi, og samtidig er det noget symbolsk, som grundlæggende handler om næstekærlighed,« fortæller designeren, som selv bærer et guldkors med en vindrueranke, som hun fik i dåbsgave.

Smykket kommer fra Black Hills-guldminen ved Mount Rushmore-bjergene i USA, hvor hendes mors familie emigrerede til i starten af 1900-tallet.

»Det blev oprindeligt lavet af en guldgraver, som for vild i bjergene, og som overlevede på nogle vindruer, han blev ført hen til, da han fulgte lyden af en lille bæk,« fortæller Marianne Eriksen.

Hun har aldrig planlagt sin karriere, men har altid blot fulgt sin intuition.

»Man ved sjældent, hvad der er godt for en selv, men nogle gange får man nogle kraftige vink med en vognstang. Hvis man bare giver sig hen, sker der undertiden mirakler. Så virker det, der skete tilfældigt, alligevel meget rigtigt.«

lundcopenhagen.dk

m-s@berlingske.dk